

RODINA V PSYCHOSOCIÁLNÍM KONTEXTU

vybraná témata

Při poznávání instituce **rodina** je etologický (resp. sociobiologický, evolučně psychologický) úhel pohledu jedním z mnoha. Ukazuje se jako velmi přínosný a užitečný.

Etologie je vědou o chování živočichů. V posledních desetiletích je řada významných lékařů a psychologů fascinovaná právě studiem přirozeného chování lidí, pátráním po lidské přirozenosti. Využívají srovnávání s poznatky z etologických výzkumů zvířat. Ukazuje se, že na základě poznatků z etologie můžeme uvažovat o „výhodnosti“ či „nevýhodnosti“ jednotlivých prvků lidského chování pro vývoj lidského druhu. Vzniká tak nový obor: **evoluční psychologie**.

Desmond Morris, světoznámý etolog (autor proslulé knihy **Nahá opice**), napsal krásnou, dnes již legendární, knihu s poněkud zvláštním názvem ☺ **Lidský živočich** (1997). V ní poukazuje na podobnosti mezi chováním zvířat a lidí. Dovoluje nám porozumět lidskému chování, které se někdy může zdát „nerozumné“. **Rodině, partnerskému a rodičovskému chování...** atd., je v této knize věnována kapitola s názvem:

Nesmrtelné geny (*The Human Animal Ep. 5 - The Immortal Genes*)

[Dnešní snímek](#) je část [filmové podoby](#) ([odkaz na celou šestidílnou sérii v AJ](#)) **této knihy**

Rodina - etologický (sociobiologický) pohled

Klíčová témata

- Chvilková **separace**, obavy, „**separační úzkost**“, pocity úlevy při shledání...
  - Separace nutná (intencionální, řízená), krůčky v osobnostním růstu...
  - „**Na začátku cesty**“ – separace, porod - „ostrý stříh“ nebo stále u matky (kontinuita)
  - **Zvláštní schopnosti novorozenců**
pouze v určitém – tzv. senzitivním – období,
např. napodobování jen cca 1 hodinu po porodu
  - **Péče o děti** - nošení dětí (různé pomůcky), houpání v rytmu..., kojení (podle vnějšího „řádu“ nebo podle potřeb dítěte), „krmící polibek“ ...
  - Přitažlivost dětské tváře (proporcí...) pro dospělé
Kognitivní vývoj (specifika u „lidských mlád'at“), vývoj řeči...
-

Rodina - etologický (sociobiologický) pohled

Klíčová témata

- ❑ **Konkurence**, začátky **kooperace**, potřeba „pravidel hry“
  - ❑ **Přechodové období** (k dospělosti), přechodové rituály, rodinné a společenské ...i soukromé 😊
  - ❑ **Nebezpečí zneužití potřeby „příslušnosti k tlupě“** (potenciálně násilná loajalita)
  - ❑ **Tradice versus novum** (*neofobie versus neofilie*), potřeba vyváženosti
  - ❑ Utváření párů, hledání rodinného teritoria, **zakládání rodiny**, potomci...
  - ❑ Novodobý fenomén: **„další věk člověka“** - klíčová otázka: „*Proč my, lidé, vlastně žijeme tak dlouho?*“ 😊 ...po ukončení plodné fáze života, *role prarodičů je mnohem důležitější, než se běžně předpokládá*
  - ❑ **Specifické u člověka**: nežije jen v přítomnosti, ale - minulost i budoucnost – tedy dovede si představit i svou vlastní smrt(-elnost)
-

RODINA V SOCIÁLNÍM KONTEXTU

Nesmrtelné geny - klíčová témata

na obr. Desmond Morris ... se svým oblíbencem ☺

IMMORTAL GENES

<http://www.youtube.com/watch?v=1YzO5gb7EUw>

Chvilková **separace**, obavy, „**separační úzkost**“,
pocity úlevy při shledání 😊

Separace nutná (intencionální, řízená), krůčky v osobnostním růstu... 😊

„Na začátku“
separace („ostrý střih“) nebo
stále u matky (kontinuita)

Zvláštní schopnosti novorozenců

pouze v určitém – tzv. senzitivním – období,
např. napodobování jen cca 1 hodinu po porodu

Nošení dětí (různé pomůcky), houpání v rytmu...,
kojení (podle vnějšího „řádu“ nebo podle potřeb
dítěte), „krmící polibek“ ...

Přitažlivost dětské tváře (proporcí...) pro dospělé
Kognitivní vývoj (specifika u „lidských mlád'at“),
vývoj řeči...

Konkurence

dříve než kooperace

„poražený“ – moment tzv. **regrese**

Pravidla hry (fenomen „lichej“)

pocit osamění – „*tvrdá lekce, kterou všichni musíme v dětství projít*“

Následující klíčová témata

- ❑ začátky kooperace
  - ❑ přechodové období (k dospělosti)
  - ❑ přechodové rituály, rodinné a společenské ...i soukromé ☺
  - ❑ nebezpečí zneužití potřeby „*příslušnosti k tlupě*“ (potenciálně násilná loajalita)
  - ❑ tradice versus novum (*neofobie versus neofilie*), potřeba vyváženosti
  - ❑ utváření párů, hledání rodinného teritoria, zakládání rodiny, potomci...
  - ❑ novodobý fenomén: „další věk člověka“
  - ❑ klíčová otázka: „*Proč my, lidé, vlastně žijeme tak dlouho?*“ ☺ ...po ukončení plodné fáze života
role prarodičů je mnohem důležitější, než se běžně předpokládá
  - ❑ Specifické u člověka: nežije jen v přítomnosti, ale - minulost i budoucnost – tedy dovede si představit i svou vlastní smrt(-elnost)
-